

**Advies van 27 april 2012
over een ontwerp van koninklijk besluit
betreffende de diploma's van de kandidaat-accountants en de kandidaat-belastingconsulenten
en tot opheffing van het koninklijk besluit van 22 november 1990**

De federale Minister, bevoegd voor Economie, heeft de Hoge Raad voor de Economische Beroepen op 23 februari 2012 om zijn advies verzocht over een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de diploma's van de kandidaat-accountants en de kandidaat-belastingconsulenten, dat bedoeld is om het koninklijk besluit van 22 november betreffende de diploma's van de kandidaat-accountants en de kandidaat-belastingconsulenten te vervangen.

1. Historiek van het dossier

In 1985 besloot de wetgever een "Instituut der Accountants" op te richten en het wettelijk kader voor het accountantsberoep vast te leggen. De erkenning van belastingconsulenten heeft meer tijd in beslag genomen, want pas in 1999 werd de titel van "belastingconsulent" - binnen het IAB (dat ondertussen het "Instituut van de Accountants en Belastingconsulenten" was geworden) - wettelijk erkend.

In het verlengde van de wet van 21 februari 1985 werden een aantal koninklijke besluiten goedgekeurd, meer bepaald over de toegang tot het beroep :

- koninklijk besluit van 20 april 1990 betreffende de stage van de kandidaat-accountants, dat achteraf werd gewijzigd voor de toevoeging van de kandidaat-belastingconsulenten;
- koninklijk besluit van 20 april 1990 houdende vaststelling van het programma en de voorwaarden voor het bekwaamheidsexamen van accountant, dat achteraf werd gewijzigd voor de toevoeging van de kandidaat-belastingconsulenten;
- koninklijk besluit van 22 november 1990 betreffende de diploma's van de kandidaat-accountants, dat achteraf werd gewijzigd voor de toevoeging van de kandidaat-belastingconsulenten.

De eerste twee koninklijke besluiten werden in het begin van de jaren 2000 grondig hervormd en samengebracht in één enkel koninklijk besluit, het koninklijk besluit van 8 april 2003 betreffende het toelatingsexamen, de stage en het bekwaamheidsexamen van accountant en/of belastingconsulent.

Het derde koninklijk besluit onderging in de loop der jaren een aantal wijzigingen, maar de filosofie van bij zijn goedkeuring in 1990 bleef bewaard. Daar wil het koninklijk besluit dat de Minister, bevoegd voor Economie, met zijn verzoek van 23 februari 2012 heeft voorgelegd, verandering in brengen.

2. Eerdere stellingnamen van de Hoge Raad

Met het oog op de vervanging van de eerste twee koninklijke besluiten werd in 2001 een voorontwerp van koninklijk besluit aan de Hoge Raad voorgelegd. In zijn advies van 17 mei 2001 had de Hoge Raad ernstige bedenkingen bij het voorontwerp van koninklijk besluit, wat hem ertoe bracht op 2 april 2003 een tweede advies uit te brengen.

- In zijn advies van 17 mei 2001 over de toegang tot het beroep van accountant en belastingconsulent¹, onderstreepte de Hoge Raad reeds de wenselijkheid van een denkoefening ten gronde over het derde koninklijk besluit (het koninklijk besluit van 22 november 1990) :

“In de huidige stand van zaken bestaat er overigens een koninklijk besluit van 22 november 1990 betreffende de diploma’s van de kandidaat-accountants en van de kandidaat-belastingconsulenten (verschillende malen gewijzigd, de laatste maal door het koninklijk besluit van 4 mei 1999).

Een in bijlage bij voornoemd koninklijk besluit opgenomen lijst van diploma’s bepaalt welke opleidingen de houders ervan toegang verlenen tot het toelatingsexamen voor accountant of belastingconsulent.

De Hoge Raad stelt vast dat tot op heden:

- ◆ *de in bijlage bij het koninklijk besluit opgenomen lijst opgevat is als een opsomming van onderwijsinstellingen die diploma’s uitreiken die de houders ervan toelaten deel te nemen aan het toelatingsexamen om naderhand accountant en/of belastingconsulent te worden. Die lijst werd in geen geval opgesteld in functie van eventuele vrijstellingen gekoppeld aan een in de lijst opgenomen diploma;*
- ◆ *er blijkbaar geen periodieke evaluatie gebeurt is van de lijst van onderwijsinstellingen die in de bijlage bij voormeld koninklijk besluit opgenomen zijn.*

Volgens de Hoge Raad voor de Economische Beroepen is het van belang dat de draagwijdte van dit koninklijk besluit duidelijk afgebakend wordt om elke kandidaat voor het toelatingsexamen inzake de principes van vrijstellingen eenzelfde behandeling te kunnen waarborgen. De krachtlijnen van het systeem van vrijstellingen moeten opgenomen worden in het voor advies voorgelegd koninklijk besluit.

Voor zover er inderdaad effectief een systeem van vrijstellingen toegepast wordt door het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten, wenst de Hoge Raad daarenboven de aandacht te vestigen op het feit dat de draagwijdte van het koninklijk besluit van 22 november 1990 dusdanig zou kunnen herzien worden dat elke vrijstelling per diploma in het koninklijk besluit zou opgenomen worden. De bevoegde Ministers zouden ook kunnen kiezen voor de vervanging van het koninklijk besluit van 22 november 1990 door een nieuw koninklijk besluit dat zou beantwoorden aan de in het voor advies voorgelegd voorontwerp van koninklijk besluit duidelijk omschreven doelstellingen.

¹ Eerste deel - Algemene bedenkingen bij het voorontwerp van koninklijk besluit / Punt II - De vrijstellingen die de kandidaat-accountants of kandidaat-belastingconsulenten bij het toelatingsexamen kunnen bekomen / Punt A Het nut van het koninklijk besluit van 22 november 1990.

Om klaarheid te scheppen in de vrijstellingen verbonden aan elk diploma, zou het passen dat in het voor advies voorgelegd voorontwerp van koninklijk besluit of in het koninklijk besluit van 22 november 1990 verduidelijkt wordt dat de studenten deze vrijstellingen genieten die gelden op het moment van hun eerste inschrijving aan de onderwijsinstelling.

De Hoge Raad acht het wenselijk aan de bevoegde ministeriële overheden voor te stellen om aan te dringen op een regelmatige herziening van de lijst van onderwijsinstellingen en hun in het koninklijk besluit opgenomen diploma's, rekening houdend met de evolutie van de noden van het beroep.

Gezien die verschillende opmerkingen, wordt aldus voorgesteld het koninklijk besluit van 22 november 1990 te vervangen door een nieuw koninklijk besluit, opgesteld in de zin van het bij de Hoge Raad voorgelegd voorontwerp van koninklijk besluit. Het koninklijk besluit van 22 november 1990 zou gedurende een overgangperiode kunnen behouden blijven om de instellingen van hoger onderwijs toe te laten hun dossier in te dienen om in het nieuw koninklijk besluit opgenomen te worden. Dat dossier zou moeten ingediend worden bij de diensten van de Minister van Economie en diensten van de Minister van Landbouw en Middenstand opdat deze er zich van zouden vergewissen dat de onderwijsinstellingen die een dossier indienen wel degelijk één (of meerdere) diploma(s) uitreiken die beantwoorden aan de criteria vastgesteld in artikel 19, 3° van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen."

- Sindsdien heeft de Hoge Raad zich genoopt gezien met een advies herhaaldelijk de geldigheidstermijn van de overgangsmaatregel uit het koninklijk besluit van 22 november 1990 te verlengen.

In zijn laatste advies ² hierover - uitgebracht in 2011 - vatte de Hoge Raad **de historiek van dit dossier** als volgt samen :

"De federale Minister, bevoegd voor Economie, heeft op 12 april 2011 aan de Hoge Raad een verzoek om advies overgemaakt omtrent het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 22 november 1990 betreffende de diploma's van de kandidaat-accountants en de kandidaat-belastingconsulenten.

Artikel 3 van dit koninklijk besluit, ingevoegd bij het koninklijk besluit van 4 mei 1999, voerde destijds een overgangsmaatregel in die luidde als volgt :

"De diploma's en instellingen bedoeld in artikel 2, 3° zijn, voor wat betreft de toepassing van dit besluit, erkend tot 30 juni 2005. Elke wijziging maakt het voorwerp uit van een koninklijk besluit, na advies van de Raad van het Instituut, en is slechts geldig tot 30 juni 2005."

Nadien is de Hoge Raad verschillende keren om een advies verzocht teneinde de datum die in artikel 3 van het koninklijk besluit is opgenomen, te verlengen :

Verzoek om advies op	Duur van de verlenging	Advies vanwege de Hoge Raad van	Koninklijk besluit van
7 september 2005	2 jaar	18 oktober 2005	11 juli 2006

² Advies van 24 mei 2011 inzake de wijziging van het koninklijk besluit van 22 november 1990 betreffende de diploma's van de kandidaat-accountants en de kandidaat-belastingconsulenten.

			<i>(Belgisch Staatsblad van 9 augustus 2006)</i>
<i>27 april 2007</i>	<i>1 jaar</i>	<i>7 mei 2007</i>	<i>9 juli 2007 (Belgisch Staatsblad van 13 juli 2007)</i>
<i>22 september 2008</i>	<i>3 jaar</i>	<i>30 september 2008</i>	<i>14 mei 2009 (Belgisch Staatsblad van 2 juni 2009, tweede editie)</i>
<i>12 april 2011</i>	<i>1 jaar</i>	<i>24 mei 2011</i>	

Het door de Minister voor advies voorgelegd ontwerp van koninklijk besluit strekt ertoe om de datum van 30 juni 2011 met één jaar uit te stellen en bijgevolg de woorden "30 juni 2011" te vervangen door de woorden "30 juni 2012". Dit impliceert dat de overgangsmaatregel van 6 jaar, zoals aanvankelijk bepaald, zou verlengd worden met één jaar zodat een 13de jaar gedekt wordt."

Die laatste wijziging van het koninklijk besluit van 22 november 1990 werd goedgekeurd bij koninklijk besluit van 13 augustus 2011 en bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 26 augustus 2011 (derde editie).

*

* *

In hetzelfde advies³- uitgebracht in 2011 - ging de Hoge Raad ook nader in op de **verwachte initiatieven** in dit dossier :

"B.2. Noodzakelijke evoluties van het wettelijk en reglementair kader inzake de toegang tot het beroep van accountant en belastingconsulent

B.2.1. Op zeer korte termijn

De Hoge Raad wenst in de eerste plaats de aandacht van de Minister te vestigen op het belang van de goedkeuring van dit koninklijk besluit binnen de kortst mogelijke termijn. Is dit niet het geval, dan zouden de personen die geslaagd zijn voor het toelatingsexamen van accountant en/of belastingconsulent, zich in een problematisch rechtsvacuüm bevinden.

Om deze reden formuleert de Hoge Raad een gunstig advies omtrent het door de Minister voorgelegd ontwerp van koninklijk besluit, zodat de situatie van de personen die geslaagd zijn voor het toelatingsexamen en die binnenkort een dossier voor het bekomen van vrijstellingen voor de volgende examensessie zouden indienen, niet in het gedrang zou worden gebracht.

De volgende sessie van het toelatingsexamen vindt plaats op 22 en 29 oktober 2011; de dossiers moeten uiterlijk op 22 juli 2011 bij het IAB worden ingediend. Bijgevolg is er hoogdringendheid bij de goedkeuring van het ontwerp van koninklijk besluit dat voor advies aan de Hoge Raad wordt voorgelegd.

³ Advies van 24 mei 2011 inzake de wijziging van het koninklijk besluit van 22 november 1990 betreffende de diploma's van de kandidaat-accountants en de kandidaat-belastingconsulenten.

B.2.2. Over een jaar

Naar het oordeel van de Hoge Raad dient men zich zo snel mogelijk inhoudelijk te beraden over de evolutie van dit koninklijk besluit van 22 november 1990 betreffende de diploma's van kandidaat-accountants en kandidaat-belastingconsulenten.

De Minister beschikt over de volgende alternatieven :

- ***De onderliggende logica van het koninklijk besluit behouden*** en de lijst van de onderwijsinstellingen, die diploma's afleveren die in aanmerking kunnen komen voor vrijstellingen in het kader van het toelatingsexamen tot de stage teneinde op termijn accountant en/of belastingconsulent te worden, herzien of
- ***De onderliggende logica van het koninklijk besluit wijzigen, hetzij door een ander criterium te weerhouden (zoals de titel vermeld op het diploma, rekening houdend met het feit dat er in de diverse Gemeenschappen dergelijke diplomalijsten voorhanden zijn), hetzij door een hervorming van het systeem zelf (met inbegrip van de eventuele afschaffing van het koninklijk besluit van 22 november 1990) **waarbij de logica van het koninklijk besluit van 8 april 2003** betreffende het toelatingsexamen, de stage en het bekwaamheidsexamen van accountant en/of belastingconsulent **blijft behouden**.***

In dit verband is het nuttig om in herinnering te brengen dat het Verslag aan de Koning dat het koninklijk besluit van 8 april 2003 betreffende het toelatingsexamen, de stage en het bekwaamheidsexamen van accountant en/of belastingconsulent voorafgaat, vermeldt: *“De bepalingen van het koninklijk besluit van 22 november 1990 betreffende de diploma's van de kandidaat-accountants en de kandidaat-belastingconsulenten moeten op korte termijn worden herzien. Dit besluit omvat de lijst van de diploma's (in de bijlagen) die vastlegt welke opleidingen de mogelijkheid geven om zich aan te bieden voor het toelatingsexamen van accountant en/of belastingconsulent.”*

(...)

De Hoge Raad dringt dan ook aan op een onderzoek van deze problematiek binnen de kortst mogelijke termijn, opdat zo snel mogelijk een oriëntatie zou kunnen voorgesteld worden die inspeelt op de evolutie die het wettelijk en reglementair kader in 1999 en 2003 heeft gekend, om zodoende elk rechtvacuüm te kunnen opvullen.

De Hoge Raad houdt zich ter beschikking van de Minister indien zijn deskundigheid terzake nuttig zou kunnen zijn om dit dossier te doen evolueren.”

3. Verzoek om advies van de federale Minister, bevoegd voor Economie

De federale Minister, bevoegd voor Economie, heeft de Hoge Raad voor de Economische Beroepen op 23 februari 2012 om zijn advies verzocht over een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de diploma's van de kandidaat-accountants en de kandidaat-belastingconsulenten, dat bedoeld is om het koninklijk besluit van 22 november 1990 betreffende de diploma's van de kandidaat-accountants en de kandidaat-belastingconsulenten te vervangen.

Algemeen genomen is het de bedoeling de lijst van onderwijsinstellingen te vervangen door een lijst van diploma's waarmee houders van niet-universitaire diploma's aan het toelatingsexamen kunnen deelnemen en vrijstellingen krijgen.

In de overwegingen die het ontwerpbesluit voorafgaan, wordt dit als volgt gemotiveerd:

- “overwegende de noodzaak om objectieve criteria vast te leggen die toegang geven tot het toelatingsexamen van de stage van accountant of belastingconsulent”
- “overwegende dat één van de huidige criteria voor de toelating tot de stage van accountant of belastingconsulent, zich baseert op een lijst van erkende onderwijsinstellingen overeenkomstig artikel 2, 3° van het koninklijk besluit van 22 november 1990”
- “overwegende dat het noodzakelijk is om over te gaan tot een periodieke evaluatie van de lijst van erkende onderwijsinstellingen en dat een lijst van erkende onderwijsinstellingen vatbaar is voor talrijke aanpassingen doorheen de tijd die dezelfde aanpassingen vereisen aan het koninklijk besluit”
- “overwegende dat het criterium verbonden aan de types van diploma's objectiever blijkt en minder onderworpen is aan verandering dan het criterium van erkende onderwijsinstellingen”
- “overwegende dat het criterium van diploma beantwoordt aan de vereisten inzake objectiviteit, rechtszekerheid en de bescherming van het algemeen belang”
- “overwegende dat er rekening werd gehouden met de evoluties op Europees niveau in het kader van de Bologna-akkoorden en met de omzetting van deze in de Belgische juridische omgeving”.

4. Thans geldend wettelijk en reglementair kader

4.1. Uittreksels uit de wet van 22 april betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen

“Artikel 19

Het Instituut verleent aan een natuurlijke persoon die hierom verzoekt, de hoedanigheid van accountant en/of belastingconsulent, indien hij aan de volgende voorwaarden voldoet:

- [1° onderdaan zijn van een lidstaat van de Europese Gemeenschap of een andere Staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, of zijn woonplaats hebben in België.]
- 2° niet beroofd zijn geweest van zijn politieke en burgerlijke rechten, niet in staat van faillissement verklaard zijn geweest zonder eetherstel te hebben verkregen en geen zelfs voorwaardelijke gevangenisstraf van ten minste drie maanden hebben opgelopen voor een van de misdrijven vermeld in artikel 1 van het koninklijk besluit nr. 22 van 24 oktober 1934 waarbij aan bepaalde veroordeelden en aan de gefailleerden verbod wordt opgelegd bepaalde ambten, beroepen of werkzaamheden uit te oefenen en waarbij aan de rechtbanken van koophandel de bevoegdheid wordt toegekend dergelijk verbod op te leggen, voor een inbreuk op de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven, voor een inbreuk op de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, op de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding en de jaarrekening van de ondernemingen en haar uitvoeringsbesluiten, of op de fiscale wetgeving.
- 3° in het bezit zijn van een Belgisch universitair diploma of een Belgisch diploma van hoger onderwijs van universitair niveau, afgegeven na ten minste vier jaar studie in een van de door de Koning te bepalen disciplines, of van een diploma van hoger economisch onderwijs, afgegeven door een door de Koning daartoe erkende instelling, of van een diploma van gegradueerde, uitgereikt door een hogeschool binnen het studiegebied handelswetenschappen en bedrijfskunde van één cyclus of voldoen aan de door de Koning vastgestelde voorwaarden

inzake diploma en/of ervaring. In het buitenland afgegeven diploma's in dezelfde disciplines worden aanvaard mits hun gelijkwaardigheid vooraf door de bevoegde Belgische overheid werd erkend. De Koning kan de Raad van het Instituut machtigen in individuele gevallen de gelijkwaardigheid van de in het buitenland afgegeven diploma's te aanvaarden.

- 4° de bij het stagereglement ingerichte stage hebben beëindigd.
- 5° geslaagd zijn voor een bekwaamheidsexamen waarvan het programma, de voorwaarden en de examenjury door de Koning worden vastgesteld en die zijn afgestemd op de hoedanigheid van accountant en belastingconsulent, waarbij in voorkomend geval de ervaring als lid van het Instituut wordt gevaloriseerd.
- 6° bij de inschrijving op de deellijst van externe accountants en/of externe belastingconsulenten van het Instituut, voor de rechtbank van koophandel van zijn woonplaats, de volgende eed afleggen : "Ik zweer getrouwheid aan de Koning, gehoorzaamheid aan de Grondwet en aan de wetten van het Belgische volk, en ik zweer de opdrachten die mij worden toevertrouwd, in eer en geweten getrouw te vervullen".
- Personen van vreemde nationaliteit leggen voor de rechtbank van koophandel van hun woonplaats in België de volgende eed af: "Ik zweer de opdrachten die mij worden toevertrouwd, in eer en geweten, getrouw en volgens de voorschriften van de Belgische wet te vervullen".

Eenzelfde persoon kan niet de hoedanigheid van bedrijfsrevisor en van belastingconsulent bezitten.

De hoedanigheid van accountant kan wel worden verleend aan een persoon met de hoedanigheid van bedrijfsrevisor. Personen met de hoedanigheid van bedrijfsrevisor mogen de in artikel 38, 3°, bedoelde werkzaamheden niet uitoefenen voor ondernemingen waarin zij revisorale opdrachten uitoefenen.

[De personen die niet in België hun woonplaats hebben, leggen de eed af voor de rechtbank van koophandel van hun keuze.]

- [7° De onderdanen van een lidstaat van de Europese Gemeenschap of van een andere Staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, die niet hun woonplaats in België hebben, verbinden zich ertoe in België een kantoor te houden waar de beroepsactiviteit effectief zal worden uitgeoefend en waar de ermee samenhangende akten, documenten en briefwisseling zullen worden bewaard.]

[Artikel 19bis

[§ 1. Ter ondersteuning van hun verzoek om verlening van de hoedanigheid van accountant en/of belastingconsulent, kunnen de onderdanen van een andere toegetrede staat één van de volgende diploma's of opleidingstitels doen gelden :

- a) de opleidingstitel voorgeschreven door een andere toegetrede staat om tot het beroep van accountant en/of belastingconsulent op zijn grondgebied te worden toegelaten, dan wel deze activiteit aldaar uit te oefenen.

Wordt verstaan onder opleidingstitel ieder diploma, certificaat of andere titel:

- die moet zijn afgegeven door een bevoegde autoriteit in een toegetrede staat die overeenkomstig de wettelijke, reglementaire of bestuursrechtelijke bepalingen van die toegetrede staat is aangewezen;

- ter afsluiting van een overwegend in de Gemeenschap gevolgde beroepsopleiding, of afgegeven in een derde land, wanneer de betrokken opleidingstitel erkend werd door een toetredende staat waarin de houder ervan in het betrokken beroep een beroepservaring van drie jaar heeft opgedaan in deze toetredende staat, die door deze toetredende staat wordt bevestigd,
 - en die blijk geven van een beroepskwalificatieniveau dat ten minste gelijkwaardig is aan een diploma ter afsluiting van een opleiding op het niveau van postsecundair onderwijs dat ten minste één jaar duurt of in geval van een deeltijdse opleiding, van een gelijkwaardige duur, waarvoor als een van de toelatingsvoorwaarden in de regel geldt dat men de studiecycclus van secundair onderwijs moet hebben voltooid die voor de toegang tot het universitair of hoger onderwijs vereist is, of een volledige equivalente schoolopleiding van secundair niveau, alsook de beroepsopleiding die eventueel als aanvulling op deze cyclus van postsecundair onderwijs vereist is.
- b) als de belanghebbende voltijds het beroep van accountant en/of belastingconsulent heeft uitgeoefend gedurende twee jaar tijdens de voorafgaande tien jaar in een andere toetredende staat, waar het beroep niet gereguleerd is, een opleidingstitel :
- die moet zijn afgegeven door een bevoegde autoriteit in een toetredende staat die overeenkomstig de wettelijke, reglementaire of bestuursrechtelijke bepalingen van die toetredende staat is aangewezen;
 - ter afsluiting van een overwegend in de Gemeenschap gevolgde beroepsopleiding, of afgegeven in een derde land, wanneer de betrokken opleidingstitel erkend werd door een toetredende staat waarin de houder ervan in het betrokken beroep een beroepservaring van drie jaar heeft opgedaan in deze toetredende staat, die door deze toetredende staat wordt bevestigd;
 - die blijk geeft van een beroepskwalificatieniveau dat ten minste gelijkwaardig is aan een diploma ter afsluiting van een opleiding op het niveau van postsecundair onderwijs dat ten minste één jaar duurt of in geval van een deeltijdse opleiding, van een gelijkwaardige duur, waarvoor als een van de toelatingsvoorwaarden in de regel geldt dat men de studiecycclus van secundair onderwijs moet hebben voltooid die voor de toegang tot het universitair of hoger onderwijs vereist is, of een volledige equivalente schoolopleiding van secundair niveau, alsook de beroepsopleiding die eventueel als aanvulling op deze cyclus van postsecundair onderwijs vereist is,
 - en die moet aantonen dat de houder op de uitoefening van het beroep van accountant en/of belastingconsulent is voorbereid.

Alleszins mag de twee jaar beroepservaring niet worden geëist wanneer de opleidingstitel van de aanvrager een gereguleerde opleiding betreft, d.w.z. elke opleiding die specifiek op de uitoefening van het beroep van accountant en/of belastingconsulent gericht is en die uit een studiecycclus bestaat die eventueel met een beroepsopleiding, een beroepsstage of praktijkervaring wordt aangevuld, waarvan de structuur en het niveau in wettelijke, reglementaire of bestuursrechtelijke bepalingen van de betrokken toetredende staat vastgesteld worden of het voorwerp vormen van een controle of erkenning van een daartoe aangewezen autoriteit.]

[§ 2. De houders van een opleidingstitel opgenomen in § 1, a) en b), zijn vrijgesteld van stage.

Zij moeten zich evenwel onderwerpen aan een bekwaamheidsproef, georganiseerd door het Instituut van Accountants en Belastingconsulenten in de volgende gevallen:

- wanneer de duur van de opleiding geïndiceerd door § 1, a) en b), twee jaar niet overschrijdt;
- wanneer hun opleiding op het vlak van de boekhouding, fiscaliteit, vennootschapsrecht, deontologie en andere vakken waarvan de kennis noodzakelijk is voor de uitoefening van het beroep van accountant en/of belastingconsulent in België, belangrijke verschillen vertoont inzake

duur of inhoud ten aanzien van de opleiding die bestreken is door de in België vereiste opleidingstitel.

De bekwaamheidsproef bestaat uit een controle, uitsluitend van de beroepskennis van de aanvrager, die tot doel heeft te beoordelen of deze de bekwaamheid bezit om het beroep van accountant en/of belastingconsulent uit te oefenen.

Bij de bekwaamheidsproef moet in aanmerking worden genomen dat de aanvrager in de Staat van oorsprong of herkomst een gekwalificeerde beroepsbeoefenaar is. De proef heeft betrekking op de vakgebieden die moeten worden gekozen uit die welke op de lijst staan van de vakgebieden die, op basis van een vergelijking tussen de vereiste opleiding en de opleiding die de aanvrager heeft ontvangen, niet bestreken worden door het diploma of de titel(s) die de aanvrager overlegt. De kennis van deze vakgebieden moet een noodzakelijke voorwaarde zijn om het beroep van accountant en/of belastingconsulent te kunnen uitoefenen. Deze proef kan ook betrekking hebben op de kennis van de deontologie die op die functies, van toepassing is.

De voorschriften betreffende de bekwaamheidsproef, de opstelling van de lijst van de leerstof en het statuut van de aanvrager die zich daarop wil voorbereiden, worden vastgelegd door de Raad van het Instituut, met inachtneming van de regels inzake gemeenschapsrecht.

Indien overwogen wordt om de aanvrager een bekwaamheidsproef te laten afleggen, wordt er eerst nagegaan of de kennis die de aanvrager tijdens zijn beroepservaring als accountant of als belastingconsulent in een toegetreten staat of derde land heeft verworven, van dien aard is, dat het wezenlijke verschil in de opleiding daardoor geheel of gedeeltelijk wordt ondervangen.]

[§ 3. De procedure voor het onderzoek van een in toepassing van dit artikel ingediende aanvraag moet uiterlijk vier maanden na de indiening van een volledig dossier door een met redenen omkleed besluit worden afgesloten. Tegen dit besluit, of tegen het uitblijven ervan, kan beroep worden aangetekend bij de in artikel 7 van de wet van 22 april 1999 betreffende de beroepstucht voor accountants en belastingconsulent bedoelde commissie van beroep.]

(...)

Artikel 25

Om tot de stage te worden toegelaten, dient men :

- 1° de bij artikel 19, 1° en 2°, gestelde voorwaarden te vervullen;
- 2° de voorwaarden te vervullen inzake diploma en/of ervaring vastgesteld met toepassing van artikel 19, 3°, en te slagen voor een toelatingsexamen waarvan het peil de bekwaamheid en geschiktheid van de toekomstige accountant en/of belastingconsulent kan waarborgen;
- 3° een stageovereenkomst te hebben gesloten met een lid van het Instituut dat al ten minste vijf jaar op het tableau van het Instituut is ingeschreven en zich ertoe verbindt de stagiair in zijn opleiding tot accountant en/of belastingconsulent te leiden en bij te staan. Die overeenkomst moet door de stagecommissie worden goedgekeurd."

*

* *

Hieruit blijkt dat de houders van een universitair diploma *sowieso* mogen deelnemen aan het toegangsexamen voor accountants of belastingconsulenten, welke ook hun opleiding weze, terwijl de

andere categorieën door de Koning moeten worden vastgesteld (thans in het koninklijk besluit van 22 november 1990).

Het verzoek om advies van de federale Minister, bevoegd voor Economie, gaat over de categorieën die door de Koning moeten worden vastgelegd.

4.2. Uittreksel uit het koninklijk besluit van 8 april 2003 betreffende het toelatingsexamen, de stage en het bekwaamheidsexamen van accountant en/of belastingconsulent

Artikel 3 (*partim*)

“[§ 4. De kandidaten met een diploma van het universitair onderwijs of van het hoger onderwijs van het lange type of van twee cycli, worden vrijgesteld van het examen met betrekking tot de opleidingsinhouden die uitdrukkelijk worden vermeld op hun diploma, in voorkomend geval diploma-supplement, in de mate waarin het aantal contacturen of studiepunten dat werd besteed aan de studie van een opleidingsinhoud ten minste gelijk is aan het aantal dat vermeld wordt in het rooster in bijlage 1.

In overleg met de vertegenwoordigers van de betrokken onderwijsinstellingen stelt het Instituut jaarlijks per instelling een concordantietabel op waarin de vrijstellingen per opleidingsinhoud worden aangegeven.

Het Instituut maakt voor eind mei de concordantietabel bekend.

In de mate waarin een kandidaat-accountant en/of een kandidaat-belastingconsulent geniet van een vrijstelling voor de drie opleidingsinhouden personenbelasting, vennootschapsbelasting en belasting op de toegevoegde waarde, geniet hij eveneens een vrijstelling voor de opleidingsinhoud algemene beginselen van het fiscaal recht.

[§ 5. De kandidaten met een diploma van hoger onderwijs van het korte type of van één cyclus worden ambtshalve vrijgesteld van het examen met betrekking tot de basisopleidingsinhouden die in het kader van hun vorming worden onderwezen, onafhankelijk van het aantal contacturen of studiepunten besteed aan de studie van deze opleidingsinhouden of van het aantal studiepunten die daarvoor toegekend worden. Worden bedoeld :

- 1° de afgestudeerden in boekhouding, in bedrijfsbeheer, optie accountancy/fiscaliteit of in boekhouding, optie fiscaliteit, die voor het toelatingsexamen van kandidaat-accountant en/of van kandidaat-belastingconsulent worden vrijgesteld voor de volgende opleidingsinhouden :
 - a) algemene boekhouding;
 - b) analytische bedrijfsboekhouding en management accounting;
 - c) algemene beginselen van fiscaal recht;
 - d) organisatie van boekhouddiensten en van administratieve diensten van ondernemingen;
 - e) informatiesystemen en informatica.
- 2° de afgestudeerden met een specifieke opleiding in fiscaliteit, niet bedoeld in 1°, die voor het toelatingsexamen van kandidaat-accountant en/of kandidaat-belastingconsulent worden vrijgesteld voor de volgende opleidingsinhouden :
 - a) algemene beginselen van fiscaal recht;
 - b) personenbelasting;
 - c) vennootschapsbelasting;
 - d) belasting op de toegevoegde waarde.

3° de afgestudeerden in de rechten die voor het toelatingsexamen van kandidaat-accountant en/of kandidaat-belastingconsulent worden vrijgesteld voor de volgende opleidingsinhouden :

- a) algemene beginselen van fiscaal recht;
- b) beginselen van burgerlijk recht;
- c) beginselen van handelsrecht en de wetgeving met betrekking tot de ondernemingen in moeilijkheden;
- d) beginselen van arbeids- en sociaal zekerheidsrecht.

Bepaalde opleidingsinhouden die deel uitmaken van opleidingen van het hoger onderwijs van het korte type of van één cyclus geven toegang tot bijkomende vrijstellingen op voorwaarde dat het aantal contacturen of studiepunten dat aan de studie ervan werd besteed, ten minste gelijk is aan het aantal dat vermeld wordt in het rooster in bijlage 2.

In overleg met de vertegenwoordigers van de betrokken onderwijsinstellingen stelt het Instituut jaarlijks per instelling een concordantietabel op waarin de vrijstellingen per opleidingsinhoud worden aangegeven.

Het Instituut maakt voor eind mei de concordantietabel bekend.

§ 6. De afgestudeerden van universitair niveau, van hoger onderwijs van het lange type of van twee cycli of hoger onderwijs van het korte type of van één cyclus die vrijstellingen wensen te genieten voor het toelatingsexamen dienen een individueel aanvraagdossier in uiterlijk drie maanden voor de datum van het examen.

Dit dossier dient vooraf geverifieerd en ondertekend te worden door de respectievelijke instellingen die de diploma's, die recht geven op één of meerdere vrijstellingen, uitgereikt hebben.

Het onderzoek van elk individueel dossier behelst een marginale toetsing, en wordt op basis van de vrijstellingscriteria uitgevoerd door de stagecommissie.

De stagecommissie maakt zijn beoordeling aan de Raad over met inachtneming van de criteria voor de toekenning van de vrijstellingen.

De Raad informeert de kandidaat-accountant en/of belastingconsulent uiterlijk één maand voor het examen over de vrijstellingen die hem werden toegekend. Bij gebrek aan antwoord binnen de gestelde termijn wordt de kandidaat-accountant of de kandidaat-belastingconsulent vrijgesteld van de opleidingsinhouden voor dewelke hij een verzoek heeft ingediend.

In de mate dat het aantal contacturen besteed aan de studie van een opleidingsinhoud of het aantal daaraan toegekende studiepunten onvoldoende is of indien het door de kandidaat-accountant of de kandidaat-belastingconsulent behaalde diploma niet valt onder het artikel 19, eerste lid, 3°, van de wet, weigert de Raad op gemotiveerde wijze de vrijstelling.”

5. Advies van de Hoge Raad

De Hoge Raad neemt met genoeg kennis van het initiatief van de federale Minister, bevoegd voor Economie, om het voormelde koninklijk besluit van 22 november 1990 te wijzigen. De aanpak zoals die totnogtoe werd gevolgd, namelijk het overnemen van een lijst van onderwijsinstellingen, blijkt

uiterst complex, gelet onder meer op de fusie van talrijke Hogescholen of de wijziging in de naam van die onderwijsinstellingen.

5.1 Over het grondbeginsel uit het ontwerp van koninklijk besluit

De aanpak die in het voor advies voorgelegde koninklijk besluit wordt gevolgd, namelijk uitgaan van een lijst van diploma's, veeleer dan van een lijst van onderwijsinstellingen, lijkt niet alleen objectief maar biedt ook een grotere waarborg qua duurzaamheid, wat dus de nodige rechtszekerheid terzake zou moeten ten goede komen.

Die rechtszekerheid wordt nog vergroot door het feit dat de titel van de in de gemeenschappen erkende diploma's is opgenomen in de volgende gemeenschapsdecreten :

- Decreet van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap van 30 april 2004 betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen en houdende dringende hogeronderwijsmaatregelen
- Decreet van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs
- Decreet van de Franse Gemeenschap van 31 maart 2004 betreffende de organisatie van het hoger onderwijs ter bevordering van de integratie in de Europese ruimte van het hoger onderwijs en betreffende de herfinanciering van de universiteiten
- Decreet van de Franse Gemeenschap van 16 april 1991 houdende organisatie van het onderwijs voor sociale promotie
- Decreet van de Duitstalige Gemeenschap van 27 juni 2005 houdende oprichting van een autonome hogeschool, zoals laatst gewijzigd door het Decreet van 24 oktober 2011 (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 19 december 2011 - tweede editie).

De Hoge Raad stelt vast dat deze aanpak in het voor advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit tot gevolg heeft dat een aantal opleidingen worden uitgesloten die voorheen wel recht gaven op deelname aan het toelatingsexamen voor accountants en belastingconsulenten. Dit geldt alleszins:

- aan Franstalige kant, voor de "chambres belges des comptables" (meestal "CBC" genoemd), voor zover zij niet aanleunen bij een wettelijk erkende onderwijsinstelling;
- aan Nederlandstalige kant, voor sommige Syntra-campusen (een deel van de Vlaamse sociale promotie) die voorheen op de lijst stonden.

De Hoge Raad heeft overigens bedenkingen bij de manier waarop in het ontwerp van koninklijk besluit de IFAPME-campusen (alternerend hoger onderwijs) worden behandeld, waarvan er sommige een opleiding organiseren die thans recht geeft op deelname aan het toelatingsexamen voor accountants.

Volgens de Hoge Raad lijkt het aangewezen om in de overwegingen die het voor advies voorgelegde koninklijk besluit voorafgaan, de nodige duidelijkheid te scheppen omtrent de gemaakte keuzes in de context van het nieuwe reglementaire kader, wil men alle mogelijke rechtsonzekerheid vermijden.

Om een beeld te krijgen van de weerslag van de voorgestelde wijziging, werden bij het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten de statistieken opgevraagd over het aantal afgestudeerden die bij het IAB een dossier hebben ingediend en enkel volgend diploma bezitten :

Jaar	Aantal ingediende dossiers	Gediplomeerden CBC Luik	Gediplomeerden CBC Brussel	Gediplomeerden van
------	----------------------------	----------------------------	-------------------------------	-----------------------

				Syntra
2011	317	6 (of 1,9%)	8 (of 2,5%)	0
2010	297	5 (of 1,6%)	7 (of 2,2%)	0
2009	298	4 (of 1,3%)	7 (of 2,2%)	0
2008	317	5 (of 1,6%)	6 (of 1,9%)	0
2007	299	5 (of 1,6%)	8 (of 2,5%)	0

5.2 Over de verwijzing naar het ECTS-systeem

In het voor advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit wordt (in artikel 1) verwezen naar de maateenheid die sinds de zogenoemde “Bolognahervorming” in Europa wordt gebruikt.

Die wordt in artikel 1 van het voor advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit gedefinieerd onder verwijzing naar de definities vastgelegd in de decreten goedgekeurd door de diverse gemeenschappen :

- Decreet van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap van 30 april 2004 betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen en houdende dringende hogeronderwijsmaatregelen - Artikel 2, 22° (studiepunt / unité d’études)
- Decreet van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs - Artikel 2, 43° (studiepunt / unité d’études) dat verwijst naar het Decreet van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap van 30 april 2004
- Decreet van de Franse Gemeenschap van 31 maart 2004 betreffende de organisatie van het hoger onderwijs ter bevordering van de integratie in de Europese ruimte van het hoger onderwijs en betreffende de herfinanciering van de universiteiten - Artikel 6, § 1, 8° (studiepunt / crédit)
- Decreet van de Franse Gemeenschap van 16 april 1991 houdende organisatie van het onderwijs voor sociale promotie – Artikel 41 (studiepunt / crédit) dat verwijst naar het Decreet van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap van 31 maart 2004.

De Hoge Raad is zo vrij de aandacht van de Minister te vestigen op de wenselijkheid om ook het Decreet van de Duitstalige Gemeenschap op te nemen, zeker na de wijziging hiervan op 24 oktober 2011, met onder meer (in artikel 2.6.) de oprichting van een departement “financiële en bestuurswetenschappen”, onderverdeeld in drie afdelingen : “boekhouding”, “bank” en “verzekeringen”.

Bij de afsluiting van deze alternerende basisopleidingen in de afdelingen boekhouding, bank en verzekeringen verkrijgt men het diploma van respectievelijk bachelor in de financiële en bestuurswetenschappen, afdeling “boekhouding”, bachelor in de financiële en bestuurswetenschappen, afdeling “bank” en bachelor in de financiële en bestuurswetenschappen, afdeling “verzekeringen”.

Met betrekking tot de competenties in de afdeling “boekhouding” preciseert artikel 2.8.1 van dit Decreet het volgende :

“§ 1. De basisopleiding is in overeenstemming met de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen.

De basisopleiding wordt zo georganiseerd dat ze de student de mogelijkheid biedt op zijn minst de volgende competenties te ontwikkelen:

- 1° boekhoudkundige diensten vakkundig organiseren en vakkundig boekhoudkundig advies geven;
- 2° alle boekhoudkundige verrichtingen uitvoeren : van het openen, voeren, centraliseren en opmaken van de jaarrekeningen tot het afsluiten van de boekhouding;
- 3° vakkundig advies geven over fiscale, financiële en juridische vragen inzake boekhouding;
- 4° financiële plannen opstellen;
- 5° de eigen commerciële activiteit voorbereiden en organiseren;
- 6° met inachtneming van de beroepsethiek en het geldende recht handelen;
- 7° basiscompetenties inzake personeelsbeheer ontwikkelen;
- 8° autodidactische competenties ontwikkelen en aldus actief deelnemen aan het proces van levenslang leren.

§ 2. De opleidingsactiviteiten die noodzakelijk zijn voor het verwerven van deze competenties steunen, in het kader van de basisopleiding, op zijn minst op de volgende opleidingsgebieden :

- 1° economische feiten en instellingen, alsook macro-economische randvoorwaarden;
- 2° recht;
- 3° beroepsethiek;
- 4° financiële wiskunde;
- 5° statistiek;
- 6° boekhouding;
- 7° bedrijfsbeheer;
- 8° begrotingsmanagement en financieel management;
- 9° informatica;
- 10° talen;
- 11° opties :
 - 11.1. management;
 - 11.2. fiscaliteit;
 - 11.3. bank en financiën.”

Vergeleken bij de Franstalige versie wijkt de terminologie in dit Decreet van de Duitstalige Gemeenschap als volgt af :

Décret de la Communauté germanophone du 27 juin 2005 portant création d'une haute école autonome, tel que modifié dernièrement par le Décret du 24 octobre 2011 (publié au <i>Moniteur belge</i> du 19 décembre 2011 – 2 ^{ième} édition)	Decreet van de Duitstalige Gemeenschap van 27 juni 2005 houdende oprichting van een autonome hogeschool, zoals laatst gewijzigd door het Decreet van 24 oktober 2011 (gepubliceerd in het <i>Belgisch Staatsblad</i> van 19 december 2011 – 2 ^{de} editie)
Article 1.3 – 17°	Artikel 1.3 – 17°
unité de valeur : unité d'enseignement exprimée en heures servant à exprimer le volume d'activités formatives d'une formation ainsi que le volume de travail personnel correspondant fourni par l'étudiant selon une norme uniformément prescrite au niveau européen (ECTS/ <i>European credit transfer system</i>); en moyenne, une unité de valeur correspond à un volume de travail de 26 à 30 heures.	“studiepunt” : de eenheid waarin de omvang van de opleidingsactiviteiten van een bepaalde opleiding en de tijdsinvestering van de student in eigen werk wordt uitgedrukt overeenkomstig de op Europees vlak uniform vastgelegde norm (ETCS/ <i>European credit transfer system</i>); een studiepunt stemt overeen met een gemiddelde arbeidsomvang van 26 à 30 uren.

Ten slotte lijkt het de Hoge Raad ook wenselijk de hier gehanteerde Duitse terminologie in het voor advies voorgelegde koninklijk besluit op te nemen.

*

* *

De Hoge Raad is ook zo vrij de aandacht van de Minister te vestigen op het feit dat bepaalde personen na een aantal jaren ervaring (bij voorbeeld, na een nieuwe oriëntatie in hun loopbaan of een verandering van werkgever) kiezen voor een carrière als accountant of belastingconsulent. In die hypothese lijkt het wenselijk ook het geval te vermelden van een kandidaat voor het toelatingsexamen met een diploma waarop het aantal lesuren staat vermeld en geen ECTS (voor diploma's afgeleverd voor de volledige inwerkingtreding van het “*post-Bologna*”-proces).

Die maatregel zou best worden opgenomen onder de slotbepalingen van het ontwerp van koninklijk besluit.

5.3 Over de door de Koning erkende diploma's

Het voor advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit lijst (in artikel 2) somt de diploma's op zoals bedoeld in artikel 19, 3° van de wet van 22 april 1999, die zijn erkend in het kader van het voor advies voorgelegde koninklijk besluit.

Artikel 19, 3° van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen onderscheidt vijf categorieën van personen die in aanmerking kunnen komen voor het toelatingsexamen voor de titel van accountant en/of belastingconsulent :

<ul style="list-style-type: none"> • In het bezit zijn van een Belgisch universitair diploma 	<p><i>Diploma uitgereikt door een universiteit (waarvan de lijst in het Belgische recht is vastgelegd) die de graad verleent</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • van master <p>[inclusief de “Ma na Ma”⁴]</p>
<ul style="list-style-type: none"> • In het bezit zijn van een Belgisch diploma van hoger onderwijs van universitair niveau, afgegeven na ten minste vier jaar studie in <u>een van de door de Koning te bepalen disciplines</u> 	<p><i>Diploma uitgereikt door een (niet-universitaire) onderwijsinstelling die de graad verleent</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • van master <p>[inclusief de “Ma na Ma”]</p>
<ul style="list-style-type: none"> • In het bezit zijn van een diploma van hoger economisch onderwijs, afgegeven <u>door een door de Koning daartoe erkende instelling</u> 	<p><i>Diploma uitgereikt door een onderwijsinstelling voor sociale promotie die de graad verleent</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • van master • van [professionele] bachelor

⁴ “Ma na Ma”: Master post Master.

	<i>en/of</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>van specialisatie</i> [inclusief de “Ba na Ba” ⁵ of de “Ma na Ma”]
<ul style="list-style-type: none"> • In het bezit zijn van een diploma van gegradueerde, uitgereikt door een hogeschool binnen het studiegebied handelswetenschappen en bedrijfskunde van één cyclus 	<i>Diploma uitgereikt door een onderwijsinstelling die de graad verleent</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>van [professionele] bachelor</i> [inclusief de “Ba na Ba”]
<ul style="list-style-type: none"> • <u>voldoen aan de door de Koning vastgestelde voorwaarden</u> inzake diploma en/of ervaring. 	Enig ander diploma of ervaring dat/die door de Koning als gelijkwaardig zou kunnen worden aangemerkt.

Na lezing van artikel 2 van het voor advies voorgelegde koninklijk besluit kan de Hoge Raad zich qua diploma's moeilijk een oordeel vormen over het evenwicht tussen de bedoelde onderwijsvormen in de betrokken gemeenschappen. Hij kan ten hoogste vaststellen dat het gehanteerde criterium objectief is, wat op zich de nodige rechtszekerheid waarborgt.

Behalve het opnemen van een motivering over de manier waarop discriminatie tussen in de drie gemeenschappen afgeleverde diploma's is vermeden, lijkt het ook wenselijk een punt op te nemen met de opleiding die in het hierboven vermelde Decreet van de Duitstalige Gemeenschap wordt bedoeld *sub* punt 5.2.

In verband met artikel 2, 3°, heeft de Hoge Raad de volgende bedenkingen :

- dit punt lijkt te gelden voor alle Belgische bachelordiploma's, behalve voor het bachelordiploma boekhouding (Franse gemeenschap) en het bachelordiploma bedrijfsmanagement / afstudeerrichting “accountancy – fiscaliteit” (Vlaamse gemeenschap) als bedoeld in artikel 2,2° van het voor advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit, ongeacht of het gaat om een diploma professionele bachelor of academische bachelor;
- om te voldoen aan de criteria van artikel 2, 3° van het voor advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit, wordt rekening gehouden met het bachelordiploma en eventuele achteraf door de bachelor gevolgde aanvullende opleidingen. In verband met de *sub* 3° bedoelde “aanvullende opleidingen” vraagt de Hoge Raad zich af of het gaat om opleidingen afgesloten met een diploma “Ba na Ba's”) dan wel of eender welke opleiding wordt bedoeld (ook een eventuele “los” gevolgde cursus), ongeacht of die afgesloten wordt met een diploma.

De Hoge Raad is van oordeel - gelet op het feit dat het koninklijk besluit van 8 april 2003 (meer bepaald artikel 3 hiervan) voor het verlenen van een eventuele vrijstelling voor de opleidingsinhouden van het toelatingsexamen, enkel toestaat rekening te houden met opleidingen afgesloten met een diploma - dat in het voorliggende ontwerp van koninklijk besluit een gelijkaardige regeling dient te worden opgenomen. Het lijkt dan ook logisch om in de inleidende zin van artikel 2, 3° van het voor advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit te

⁵ “Ba na Ba”: Bac post Bac.

verwijzen naar een “aanvullende opleiding afgesloten met een diploma” in plaats van naar een loutere “aanvullende opleiding”.

De specifiek op grond van een “Ba na Ba” of een “Ma na Ma” verkregen vrijstellingen worden vermeld in het koninklijk besluit van 8 april 2003 (artikel 3), op voorwaarde dat de kandidaat voor het toelatingsexamen voldoet aan de vereisten van het voor advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit.

De Hoge Raad is van oordeel dat ingeval het voorliggende koninklijk besluit wordt goedgekeurd, het koninklijk besluit van 8 april 2003 op bepaalde punten zal dienen te worden aangepast. Zo lijkt het bij voorbeeld wenselijk een paragraaf te laten beginnen met de volgende zinsnede: “Wanneer zij behoren tot één van de in artikel 2 van het koninklijk besluit van (...) bedoelde categorieën”, wat de volgende tekst zou opleveren :

“§ 5. [Wanneer zij behoren tot één van de in artikel 2 van het koninklijk besluit van (...) bedoelde categorieën] [worden] de kandidaten met een diploma van hoger onderwijs van het korte type of van één cyclus [...] ambtshalve vrijgesteld van het examen met betrekking tot de basisopleidingsinhouden die in het kader van hun vorming worden onderwezen, onafhankelijk van het aantal contacturen of studiepunten besteed aan de studie van deze opleidingsinhouden of van het aantal studiepunten die daarvoor toegekend worden. (...)”.

5.4. Over de overgangsmatregelen

De Hoge Raad stelt met voldoening vast dat voor de nodige rechtszekerheid werd gezorgd:

- enerzijds in artikel 2, 4°, voor houders van een bij de inwerkingtreding van het voor advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit uitgereikt diploma dat onder de regeling van het koninklijk besluit van 22 november 1990 zou zijn erkend en
- anderzijds in artikel 4, voor personen die bij de inwerkingtreding van het voor advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit aan een opleiding zijn begonnen die onder de regeling van het koninklijk besluit van 22 november 1990 zou zijn erkend.